

Periòdic mesal portaveu d' Avenç Republicà de Bellpuig

Bellpuig, 13 de gener de 1934 - Redacció i Administració: Castell, 14 - 1.º - Preu: 15 cèntims

BELLPUGENCS!!

NO VOTEU LA CANDIDATURA DE LA LLIGA! ELLA TE LA REPRESENTACIÓ DELS MALVERSADORS DEL ERARI MUNICIPAL, D'AQUELLS QUE NO PAGAVEN CONSUMS PER ÉSSER FILLS DE pares pobres de grans propietats. ELLS REPRESENTEN TAMBÉ ALS QUE ROBAREN DINERS DEL MUNICIPI I ALS QUE'N DEIXAREN ROBAR. ELLS SÓN ELS REPRESENTANTS DELS FALSIFICADORS DE CARTES DE PAGAMENT. ELLS SÓN ELS REPRESENTANTS DELS QUE PORTAREN UNA ADMINISTRACIÓ VERGONYOSA.

BELLPUGENCS! SI ESTIMEU VOSTRE PATRIMONI, SI TENIU DIGNITAT, NO PODEU VOTAR LA CANDIDATURA DE LA LLIGA!

La nostra Candidatura CIUTADÁ:

Ramon Tudela Aixalà.
Marian Roig Gómez.
Salvador Bonjoc Escudé.
Pau Torrelles Bonet.
Ramon Capdevila Monné.
Antoni Granyó Capdevila.
Antoni Fortuny Vilalta.
Sixte Sendra Galofré.
Ramon Ibós Planes.
Ramon Pont Canela.

Una candidatura que no precisa elogis, es la que acertadament encapçala aquestes ratlles, i que en les eleccions del dia 14 lluitarà per regir els desitjos col·lectius de la nostra població, presentada pel nostre «Avenç Republicà»

Aquesta candidatura fent ne una valorització, en comparació a totes les candidatures que puguin presentar els supervivents de l'antic règim caciquista, donaria un resultat cent per cent superior, en dignitat política en qüestions administratives i en totes les rames quines activitats s'apresten a defensar els homes que intervenen en la lluita del dia 14

El poble no necessita comentaris, per jutjar quina és la personalitat de cada un dels homes que prenen part a la lluita. El poble avui amb conviccions pròpies i en capacitat suficient per jutjar, per propis mitjans el que representen i signifiquen els homes que's presenten a la brega, esperem que el dia 14, conscient del seu deure apoiarà els nostres homes i contrarrestarà amb fermesa els homes que sortits del llot de la reacció, s'alcen representant el baluart esclavitzador de la humanitat

L'actuació futura dels nostres homes, ve avalada pel prestigi d'una actuació justa i admirable, realitzada per cinc d'ells desde el govern del poble durant els tres anys que dura la República:

Tres anys d'administració impecable, durant els quals s'ha posat constantment al descobert les disbauxes administratives dels homes de governs anteriors, els

Saps qui eren els que formaven l'UNIO PATRIOTICA en temps de la Dictadura? Eren els capdavanters de l'ATENEU DEMOCRÀTIC PRAT DE LA RIBA... Saps qui era, el portaveu de l'UNIO PATRIOTICA A NOSTRA VILA? Era «LO PREGONER»... Saps que va fer «LO PREGONER» quant el REI vingué a visitar i deshonrar nostre poble? Publicà un número extraordinari, del seu quinzinari «jocós», i amb lletres de MOTLLO convidà a tota la Comarca d'Urgell a rebre el Borbó.

Saps qui va pagar la propaganda feta per dit periòdic en motiu de la festa del ex-Rei esmentada? Vas pagar-ho tú, ciutadà, tú, home republicà, sense que et se dongués comptes de com s'esmerçava el teu patrimoni comunal...

PER UNA NOVA POLITICA

A la vetlla de les eleccions, quan els ànims del poble estan replets de passió i els homes capdavanters dels partits estan finalitzant les tasques definitives de saber on es decanta l'opinió dels pobles, és quan difícilment els homes pensen en la responsabilitat política que al seu entorn giravolta. Pocs són els homes que en aquets moments greus per la República lluitaran amb l'afany per posar novament les coses al lloc que les circumstàncies exigeixen. L'immensa tasca que pesa sobre els homes liberals en aquestes hores d'amenaça reaccionaria, fa que molts d'ells afrontin la batalla electoral de demà espaordits per una desfeta. A molts els atemoritzava la vanitat dels homes de dreta que prediquen que ha fracassat tot moviment esquerrista, i per això no són per demà els homes valents que amb decisió busquen el dret a la victòria.

De la lluita de demà, la República i Catalunya tenen el seu esdeveniment assegurat solsament amb la victòria dels homes de les esquerres. Encara que l'enemic esmerci a la lluita totes les males arts que es capaç, demà es fa imprescindible una victòria esclatant per a consolidar els nostres

ideals. Sense aquesta victòria, la República s'enfonsaria estrepitosament i amb ella quedarien enfonsats tots els esforços dels homes liberals i tot aquell impuls renovador que guiava a les multitudes.

Demà lluny de tota temença, els homes que esperançem en una nova política purificadora, tenim de fer cas omís de les suposicions de les dretes que creuen que el poble els farà una rectificació de confiança, per aplastar els instints renovadors de les esquerres, imposant així aquells règims funestos que capgiren els alts destins dels pobles.

Demà es precis demostrar com el poble fugirà del seu estat d'indiferència i que tenint present les martingales que han fet les dretes per a conquerir una victòria borrascosa, s'alçarà contra aquestes forces contràries a la llibertat del homes i dels pobles, contra el conxorxisme històric del tradicionalisme i conservadurisme nacional, fent la batalla imponent i amb tota la cobejança que es capaç.

Demà el poble cal alçar-lo contra els partits que s'alcen contra la República i així veurem com aquests partits compten amb l'apoi de la gent incomprensiva, que han

cregut en totes les falsetats que li han contat els vividors de idealismes. Veurem com la voluntat d'un poble no s'acaba amb la voluntat de les monges de clausura, frares benedictins, gent d'hospicis i hospitals i homes i dones pervertits pels instints carnals de l'humanitat, sinó que tan sols comença en els impulsadors nobles de diferents activitats de la vida com ho són els obrers, gent del camp i petits industrials i comerciants que són la gent allunyada instints socials i els que ha de remoure l'avalantxa constructiva dels pobles.

L'obra constructiva no està al alcanç dels homes de diners, ni dels posseïts del baix instint d'asenyorsadors de consciències que prediquen doctrines que solsament veneren per mercadejar amb la falta d'esperit de l'humanitat.

L'orientació de l'obra constructiva, no ha d'ésser com diuen certs capitosts des de els bufets i despatxos de les grans ciutats. Avui l'orientació per la lluita de la vida exigeix una actuació real. La representació de l'home no pot conferir-se als que es decanten envers la colla que n'hi ha més, sinó que es precis donar-la als homes liberals que al moment de la batalla no desertin dels seus llocs de combat i procurin atreure constantment al seu entorn a tots els de més assimilades ideologies.

Per renovar equivocacions passades, els moments actuals són els més precisos per barrar el pas a l'egoïsme dels homes i iniciant a la vegada una acció renovadora, que'ns porti l'implantació definitiva dels nostres grans ideals.

En la lluita de demà alenats per un desig de justícia, es precis que donguem a comprendre que no volem ni homes ni règims tradicionalistes i farsants, sinó que volem un principi d'autoritat i de justícia, administrada per homes mereixedors del càrrec i no d'homes que intentin sotmetre al poble a l'esclavatge.

Per una nova política, demà la victòria ha d'ésser nostra i no d'aquells que intenten capgirar l'èvo-

quals sense cap classe d'escrúpols, feien inclús negocis amb el cotxe d'enterraments.

La actuació parcialista dels homes que integren l'oposició, ha tocat a la seva fi gràcies a l'actuació dels nostres homes, i avui a la Casa del poble s'escolta igual la veu del necessitat obrer, com la del potent cacic aburguesat.

Dels set homes que'l 12 d'abril de 1931 el poble els assignava la seva confiança, cinc han complert amb fermesa el seu comés. Durant el seu govern, han satisfet les necessitats del poble i s'han conduït amb un esperit amplament democràtic, que els ha fet mereixedors de la confiança dels homes liberals de la població, que permaneixen deslligats de tota obligació de partit.

Dins de les possibilitats que permeten els ingressos del poble i han realitzat obres importants de reforma a les nostres escoles, camins particulars sense distincions, obres importants de sanejament, treta en gran abundància d'aigües potables i han procurat sempre donar feina als obrers sense treball.

Per l'actuació futura les activitats dels nostres homes, tenen en pla de realització, la trasplantació de les escoles en un marc apropiat a les necessitats de l'infància, l'urbanització complerta de nosta Vila i un gran pla d'iniciatives socials encaminades a beneficiar al poble en general.

Per la prosperitat d'aquest ideari i per la continuació de l'obra empresa es precis votar decididament aquesta candidatura. Homes i dones per la redempció total del poble per la nostra prosperitat refuseu tota candidatura que no porti íntegres els nostres noms. Tota candidatura que no sigui aquesta representa un atemptat contra la veritable democràcia, contra el progrés dels pobles i un atac contra la República.

El dia 14 per ciutadania voteu la i feu-la votar, pensant en l'esdevenidor del poble.

ESTEL.

COSES QUE PASSENA A BELLPUIG

Acostumats a portar les mans netes, ja que tots els afers de casa nostra els purifiquem amb nostra idealitat REPUBLICANA, no volíem baixar a rans de terra, i enllostar nostre periòdic contestant a un colega *quinzenari*, que amb la sanita tasca «d'encarrilar la joventut a l'habit d'escriure» publica «jocoseries» que sols demostren l'inintel·ligència i l'ineptitud, de saber parlar de coses sèries com són els afers MUNICIPALS.

Nosaltres, homes de partit, acceptem i agraim la «crítica sana». Aquella crítica que tan excel·lents resultats ha donat al practicar-se democràticament, ja que corregeix possibles deficiències, o fa oviar punts de vista, que tot i estar fets de bona voluntat, poden restar a voltes equivocats.

El que no admetem, és la difamació continua, gota a gota, amb l'ensenyament que demostren i sols saben fer-ho els senyors del «Pregoner», i per això avui, ens hem decidit a posar els punts damunt les is i emprant, no la calumnia com ells fan, sinó la veritat com nosaltres estem acostumats a fer-ho, dir al poble el que hi ha sobre els pressupostos «extraordinaris».

—
Diu nostre volgut colega al n.º 324: *S'na dit i repetit per donar-se importància que l'Ajuntament actual ha fet moltes obres amb el Pressupost ordinari. Això és una falsejat, és una filfa extraordinària i el que faci aqueixa afirmació menteix descaradament. Ho sap perquè des de l'any 1928 que són extraordinaris tots els pressupostos de Bellpuig. Segueix: Que s'Ajuntament de Bellpuig des de 1928 fa el pressupost extraordinari de 14.400 pessetes anyals, i que l'Ajuntament actual va trobar la caixa fornida de diners.*

Molt bé. Si nosaltres empressim el lèxic vostre vos diríem que mentiu descaradament, al fer tals afirmacions, més sense ésser de

lució progresista dels homes i dels pobles.

Per la llibertat, ningú pot deixar de prendre part a la lluita. Fent la mateixa noble i enfortidora conquestarem la victòria que posarà la fita immensa que barrarà el pas als homes fracassats que intentin la reacció.

UN ESQUERRÀ.

la *Lliga del bon mot*, sols vos direm que falteu a la veritat i amb dades concretes vos demostrarem vostres inexactituds.

Segons hem comprovat del llibre d'actes d'arqueig de l'Ajuntament, el primer Batlle republicà. En Josep Marimón, en fer-se càrrec de la caixa Municipal el mes d'abril de 1931, havent-hi sols en caixa la quantitat de VUIT CENTES VINT-I-UNA PESSETA AMB QUATRE CENTIMS.

L'acta d'arqueig esmentada, resta a llur disposició per comprovar aquesta veritat.

L'Ajuntament Republicà, comença la tasca administrativa amb els cabals esmentats, però s'ha de tenir en compte que existia un deute a l'extingida Diputació Provincial per concepte de Contingent, de tres mil pessetes. L'esmentat deute avui resta saldat.

Això demostra un desconeixement tan gran dels afers municipals per part dels nostres «difamadors», que ens fa compasió la seva ignorància, o maldat.

A Bellpuig, afirmem rotundament que *no s'ha fet ni és fa cap pressupost extraordinari.*

Segons l'Art. 292 i següents de l'Estatut Municipal i l'Art. 1.º i següents del Reglament d'Hisenda Municipal (vigent en l'actualitat) el Pressupost Municipal ordinari és un calcul aproximat dels ingressos i despeses que durant un exercici econòmic (un any) té una Entitat Municipal.

A Bellpuig tots els ingressos i despeses han estat calculats amb pressupost ordinari. I des de l'any 1928 fins a la data no s'ha format per cap Ajuntament de nostra Vila, cap *Pressupost Extraordinari.*

Per demostrar als nostres homes de seny, on arriba la seva «difamació» i «ceguetat» volen acceptar des d'aquest moment, que a Bellpuig, dins del *Pressupost ordinari* de cada any, s'ha consignat una quantitat que *ells diuen extraordinària*, en cada un dels pressupostos ordinaris, que ascendeix a 14.400.00 pessetes anyals.

Situats en aquest cas ens trobaríem que per fer les obres que ha fet aquest Ajuntament, els Ajuntaments que administraven la Vila els anys, 1928 al 1931 haurien cobrat les quantitats següents:

Any 1928	14.400'00 pessetes
» 1929	14.400'00 »
» 1930	14.400'00 »
» 1931	14.400'00 »
TOTAL	57.600'00 pessetes

Voleu dir-nos senyors del «LO PREGONER» que s'ha fet d'aquestes pessetes? Es que segons vosaltres durant els esmentats quatre anys s'han robat de la caixa Municipal? Qui eren els que administraven en aquella data els cabals Municipals? Qui eren els lladres que feien desaparèixer de Ca-la-Vila, dites quantitats extraordinàries, ja que no és feia cap obra que justificàs l'inversió de les mateixes?

Nosaltres hem demostrat documentalment, que al fer-nos càrrec del Municipi sols hi havia vuit centes pessetes a la caixa, i un deute d'uns milers de pessetes que ja s'han pagat.

Vosaltres teniu que demostrar-nos que n'heu fet de les 57.600 pessetes que dieu que s'han cobrades, i que al Municipi s'han malversat!!...(?)

Continuem acceptant la tesis argumental de «LO PREGONER».

Segons ell, l'Ajuntament actual ha fet totes les obres, del que s'ha cobrat *extraordinàriament* dels pressupostos *ordinaris*.

O sigui, que tenint en compte que l'Ajuntament Republicà ha actuat dos anys 1932-33 i ha cobrat 28.800 pessetes d'excès sobre el «pressupost ordinari».

Ara per damunt direm nosaltres a quan ascendeixen les obres extraordinàries fetes per aquest Ajuntament, i pagades pel mateix, ja que el que és deu o deixarem com si no fos fet.

	PESSETES
Arranjament de Ca-la-Vila	2.385'55
Compra de terreny per l'escola de SEANA	1.000'00
Aranjament de la Casa Escola de noies	1.509'85
Construcció de clavegueres	6.336'45
Instal·lació i compra de tuberies d'aigües potables per diferents carrers de la Vila i bombes	11.764'86
Plaços pagats del nou dipòsit	34.518'68
Plaça pagat a la tuberia BUTSEMS.	10.000'00
Compra de vora via	1.379'90
Arranjament del carrer de la Llibertat i de la Bassa	1.717'00
Enllumenat públic a Seana.	350'00
Compra material escolar.	3.338'40
Confecció de planols per les obres instal·lació d'aigües i clavegueres	1.500'00
Total despeses pagades extraordinàries	75.800'49

No s'inclou l'arranjament del camí de Lleida per haver-se fet amb cabals de la Comissaria de la Generalitat de Catalunya, i de la Comissió de sub-arrendaments.

Per les dades facilitades i que es poden comprovar, resulta in-

millorable la llevar portada a cap per l'Ajuntament Republicà a nostra Vila.

Com s'ha fet això?... Molt senzill... Suprimint despeses superflues, com són festivitats religioses, homenatges, viatges inútils a Madrid i Barcelona i sobre tot fent que ningú *ignocentment* arribés a la caixa....

Després s'ha reforçat el rendiment dels ingressos sens cap nova carga per contribuient....

Ço queda demostrat que si tenim en compte que els darrers dos anys, l'arbitri municipal sobre clavegueres, venda de títols de nixol, cotxe fúnebre, carn de porc, arrendament de bàscula, carns de bestiar, peix, gallina i demés, té un rendiment amb un lan per cent alçat, sobre el que rentava, quant Ca la Vila era XAUXA.... Net està que també ja ajudat a poguer-se fer totes les esmentades obres *les nou mil pessetes que varen fer-se reintegrar a caixa dels que les havien robades*; les vuit centes pessetes de la venda del terreny que gaudia un rei de la Vila, i que ha estat comprat per En Felip Mata Ribera; es pessetes de la venda de l'hort del Sr. Cots, efectuada en l'any 919, i que encara restava per pagar....

Doncs si aquest Ajuntament e *descamisats* ha fet tot el que esta exposat, a que és degut?....

Tres causes són les que han ortat la victòria.

Competència, voluntat i honestedat a carta cabal....

Vol dir-nos LO PREGONER er què s'intentava anar a un rèstec de 500.000 pessetes?

Vol dir-nos LO PREGONER er què era un entusiasta defensor aquest prèstec?

Vol dir-nos LO PREGONER er què era un entusiasta col·laborador del antic règim, i ara eteja l'administració del poble, mb un desconeixement i una ignorància que sol ho justifica la *bia*, seva?

Vol dir-nos LO PREGONER er què quan va vindré l'EX REI dedicar-li tot un número del u «jocos» quinzenari, i quan ha ngut el President de la Generalat de Catalunya, ha fet el *buid*?

Vol dir-nos LO PREGONER an cobrava de fer acatament anta ignominia?

Vol fer el favor de parlar bé, o insultar barroerament, quant riu, si és que pot fer-ho?

I darrerament vol esbrinar el r què ATENU DEMOCRÀTIC IAT DE LA RIBA, no ha volgut

Les Esquerres han de rectificar?

Dos anys de República, que representen per l'història política del poble Ibèric, dos cents anys d'experiència. Quan el poble Ibèric amb aquella gesta gloriosa del 12 d'abril, de l'any 31, donava una prova de civisme, escombrant d'aquest poble oprimint a tot aquell règim caduc que ja no responia a les necessitats d'un poble modern què és posava a l'altura d'aquesta Europa civilitzada. Però la manca d'experiència i després aquelles manifestacions de tota aquella massa republicana, va fer-li oblidar un deure ineludible. Destruir tot l'organisme monàrquic i exigir responsabilitat a tots els explotadors de la consciència popular tal com ho va dir en Lluís Companys al Parlament Espanyol. «Per assegurar la vida de la República cal escombrar, però d'una manera decisiva a tota aquesta colla de monàrquics que són el virus de la Republica...»

Però això no ho féu el govern esquerrà de la República. Tingueren por de desvirtuar la «inmaculada» paraula de Democràcia. No és donaren compte de que aquesta neteja assegurava la vida de la democràcia, puix que tots els elements reaccionaris usen el nom de la democràcia que sempre han detestat, per ofegar-la.

Les eleccions proppasades han donat el «mentis» més rotunt al concepte que tenien les esquerres de la democràcia. Sanjurjo aquest fatidic militar què la reacció havia escollit per ha donar el cop d'Estat, aquest capdill de la tristement célebre g. c. que anava a omplir els rius que reguen l'Ibèria de sang inocenta per tal de satisfer la seva egoista sed de governar. Amb aquest home després d'haver-li sortit dos penes de mort, el tribunal de la República li respecta la vida condemnant-lo a cadena perpètua.

Conseqüència del seu governament pacifista. Avui Sanjurjo, que ahir era condemnat a pena de mort, torna a aparèixer desde l'àmbit del penal amb l'espasa que promte, (si abans la classe treballadora no sap fer un fron únic de classe i fer la Revolució), a caure sobre el poble oprimint.

Marc, l'home que robant s'ha

col·laborar en l'afer elèctric de la Vila?

Que tal vegada hi ha pessetes entre mig?...

Si així fcs... queda explicat.

RAMÓN TUDELA

fet milionari, el contrabandista de milions, al no fer-li tornar la República tot el que havia robat ha fet possible la seva escapada de la presó amb tots els seus diners, dirigint des de Gibraltar la política reaccionària.

El clero també en les proppasades eleccions ha jugat un paper decisiu. A l'adveniment de la República el govern hagués complert amb el seu comés tal com ho varen prometre des de l'oposició, destruir tot el seu poder espiritual i material, tal com ho inicià el poble després d'haver-se proclamat la República, amb seguretat que en les passades eleccions malgrat haguessin donat el vot a la dona i malgrat que aquesta mentalment encara viu en un temps medioeval, poseïn un gran sentiment religiós, no hagueren influenciat en la victòria de les dretes, puix que aquesta des de les casernes, dels confessoraris i des del púlpit de les trones, la dona ha estat sempre incitada per els sentiments religiosos.

Els sermons en lloc d'ésser religiosos han estat polítics, i així ha estat com la reacció ha anat guanyant possessions. No és l'opinió del poble que el dia 19 votaren a la dreta, foren els diners qui l'elegiren...

D'aquesta experiència en surt el dilema. Si nosaltres quan som al poder no destruïm les armes de l'enemic, a l'ensem els donem llibertat per ha constituir-les; ens mataran!

Les seves armes són, la Religió i el Capital, doncs destruïm-les si abans no volem ésser destruïts per ells.

NICOLAU BOSCH.

Abans de votar, pensa que s'ha de bastir un grup ESCOLAR, en nostra Vila, i s'ha de facilitar els mitjans precisos per que la gent que viu a les afores de la mateixa tinguin l'ensenyament atés, com és mereix tot bon CIUTADÁ. Pensa que així com l'AVENÇ REPUBLICÀ HA FET EL DIPOSIT DE L'AIGUA POTABLE, farà el Grup Escolar, i resoldrà l'afer del'ensenyament.

EN L'ENTERRAMENT DE MACIÀ

EL ROSTRE DE CATALUNYA

Macià, somniador...

Catalunya, tota Catalunya territorial i espiritual, féu, a la memòria de Francesc Macià, la més grandiosa manifestació d'homenatge fúnebre que mai s'hagi vist ací. Es buidaren les comarques catalanes damunt Barcelona per a omplir les places i els carrers i les més amples avingudes de la capital. A honor i a glòria de Macià, va realitzar-se a la ciutat que és mare de Catalunya, la més nombrosa concentració de catalans que mai hagin presenciats els segles. I aquell aplegament extraordinari, únic, de gent catalana, era el millor de tots els tributs que han estat dedicats al President.

La nostra història ens ha deixat el testimoni de grans i commovedores manifestacions luctuoses. Quin català no s'ha emocionat davant la descripció dels enterraments de Pere II, del príncep de Viana, de Pau Clarís? Quin català de la generació de començos de l'actual segle, no recorda els enterraments de Jacint Verdguer, de Bartomeu Robert, d'Enric Prat de la Riba, d'Àngel Guimerà, d'Ignasi Ignasi? Tots aquests i aquells enterraments famosos han estat superats de molt per l'enterrament apoteòsic que a Francesc Macià féu Catalunya.

* *

L'enterrament històric que més devia assemblar-se al de Macià, és el de Pau Clarís. També aleshores tot Barcelona i gran part de Catalunya formaven el seguici de l'egregi patriota. Però Barcelona era molt més petita i Catalunya estava molt menys poblada.

Pau Clarís morí essent President de l'antiga Generalitat, després de salvar la Pàtria amenaçada. El cel d'aquell hivernenc dia de l'enterrament era fosc, i la pluja queia sense parar. Sota la pluja i sota el dolor, el seguici

caminava amb lentitud, entre planys i llàgrimes, pels carrers estrets de la vella Barcelona.

En l'enterrament de Francesc Macià, primer President de la nova Generalitat, el cel ha estat més benigne. Després d'una nit de pluja forta, la claror del dia esbandí els núvols i aquests, que en l'hora mateixa de posar-se en marxa el seguici volgueren iniciar, amb un lleu plovisqueig, una nova ofensiva, van desistir-ne ben aviat.

En la vida i en la mort, en l'ideal somniat i en l'obra realitzada, quantes coses ajunten, a través de tres centúries, els dos Presidents! Quina dissort que les cendres de Clarís hagin estat inconscientment escampades fa temps! Si ara tinguéssim les seves restes mortals, o sabéssim on són, podríem posar-les al costat de la despulla de Macià. El President de la República Catalana de l'any 1614 i el President de la República Catalana del 1931, tenien la mateixa ànima, el mateix temperament, els mateixos anhels, els mateixos ulls brillants i magnètics.

* *

Passa, hores i hores, el seguici interminable. Entre els centenars de milers de catalans, caminen els amics de les altres terres ibèriques que vénen a compartir el dol del nostre poble. Aquests amics, alguns d'ells molt il·lustres, han contemplat amb admiració i emoció profundes l'espectacle incomparable de tot Catalunya arrenjerada darrera la despulla del seu Guaiador. Catalunya seguia el cos de Macià—el seu cos mort—i seguia encara més el seu esperit immortal.

A un poble amb ànima li escau molt el nom de Nació. El nostre poble, doncs, és una Nació viva i vera. Catalans i amics de Catalunya: ¿no vau veure que tenia ros-

Macià ha mort... visca Macià! Catalunya ha perdut el seu guia, ha perdut el seu conductor, ha perdut l'home símbol.

Però, a més, Catalunya pa perdut el seu polític.

Perquè es tenia per cosa axiomàtica que Macià era un somniador, un visionari, un boig... I veieu, mercès a ell Catalunya ha rel·ligat el fil de la seva història, ha refet la seva personalitat nacional, ha reconstituït el seu govern propi, s'ha plantat de nou el camí dels pobles lliures, i ha aixecat la seva bandera, ben alta, ben dreta, ben digna..

El somniador! El visionari! El boig!.. Ah, sí! Aquells ulls brillants que portaven dins d'ells tota la guspira de les ànimes indomables, han fet de Catalunya un poble alliberat, mentre els altres, pràctics, roseguen impotents els fonaments de la Pàtria rediviva...

Ja ho va dir Guimerà, aquell altre gran visionari: «Somniador era Colom i va fer sortir un món d'enmig les ones; somniador era Jesús i Judas era el pràctic!»

Macià ha mort, visca Macià!

XAVIER GAMBUS

tre de Nació la gran multitud concentrada a Barcelona?

Sí, catalans; sí, amics: té rostre de Nació, Catalunya. I ha de tenir també dignitat i llibertat de Nació.

A. ROVIRA I VIRGILI

OCASSIÓ!

Un aparell de radio marca PHILIPS que el seu preu de cost es de 1.500 ptes.

ES VEN per 500 pessetes.

Fábr. de Mobles R. TUDELA
BELLPUIG

Després de la mort del President Macià

Són tants els comentaris que s'han fet a l'entorn de l'il·lustre traspassat, és tan el que s'ha escrit al redós d'aquest gran patriota que res de nou nosaltres podrem dir. Per això a l'escriure aquestes ratlles vacilem, car volem fer resaltar la gran figura de don Francesc Macià, no és tasca per nostra ploma, i menys en aquests moments en que el cor encara sangra per tan irreparable pèrdua i que nostre dolor ens priva d'aquella serenitat que caldria tenir àdhuc en les hores més difícils de la vida.

En la mort del primer President de la Generalitat, ha desaparegut l'home més gran de nostra terra. Ell ho havia sacrificat tot per Catalunya. La nostra Pàtria era el seu suprem ideal. Per ella i per la seva llibertat ha consagrat tota la seva vida. Per nostra Catalunya ha mort, i en aquesta irreparable pèrdua hem perdut l'home més leal, més bo i més digne dels catalans.

El 26 d'octubre pro-passat vingué a Bellpuig a inaugurar el nou dipòsit d'aigües. Qui havia de dir que no el veuríem més i que Bellpuig havia d'ésser el darrer poble català que visitaba!... Tan fort com el vegerem, no podíem esperar, no podíem creure que la vida de «Avi» fos tan curta!... Ara que ja no podrem abraçar-lo més, que ja no podrem sentir mai més la seva veu dolça, emocionant... Bellpugencs!! Recordem amb amor la seva curta estada estada entre nosaltres, i en nostra recordança, en el més íntim de nostre cor, agraint-li la seva visita, que per complaure'ns aquell dia a nosaltres, ell tingué de sacrificar moltes coses, àdhuc potser la seva salut ja quelcom malmesa per l'incomprensió i l'intransigència de certs Catalans. Ara potser uns i altres, entre aquests i aquells de Bellpuig que no volgueren honorar en la seva visita, la seva consciència deu dir-los alguna cosa...

Com han dit molts escriptors l'Història jutgarà la vida preclara d'aquest gran ciutadà i en les planes de la mateixa, segurament no hi mancarà una crítica severa, justa per als catalans d'avui, per no haver estimat prou al que tan ens estimava, al que ho havia sacrificat tot per nosaltres, a Francesc Macià.

Ell no podia tenir paraules eloquents, però les seves paraules senzilles, eren honrades i nascudes del cor. Perquè tenien aquest gran valor, perquè estaven amarades d'aquella veritable catalanitat s'emportava les multituds...

Ojalà, catalans, poguéssim trobar un altre Macià, un altre «Avi» com aquest que davant les seves glorioses despulles, i els seus més aferrissats enemics han acatat el cap, hi han dit que era un polític honrat, sincer i bo.

Catalans!! El mínim que podem fer és estimar i honorar la seva memòria!...

UN BON RECORD PE

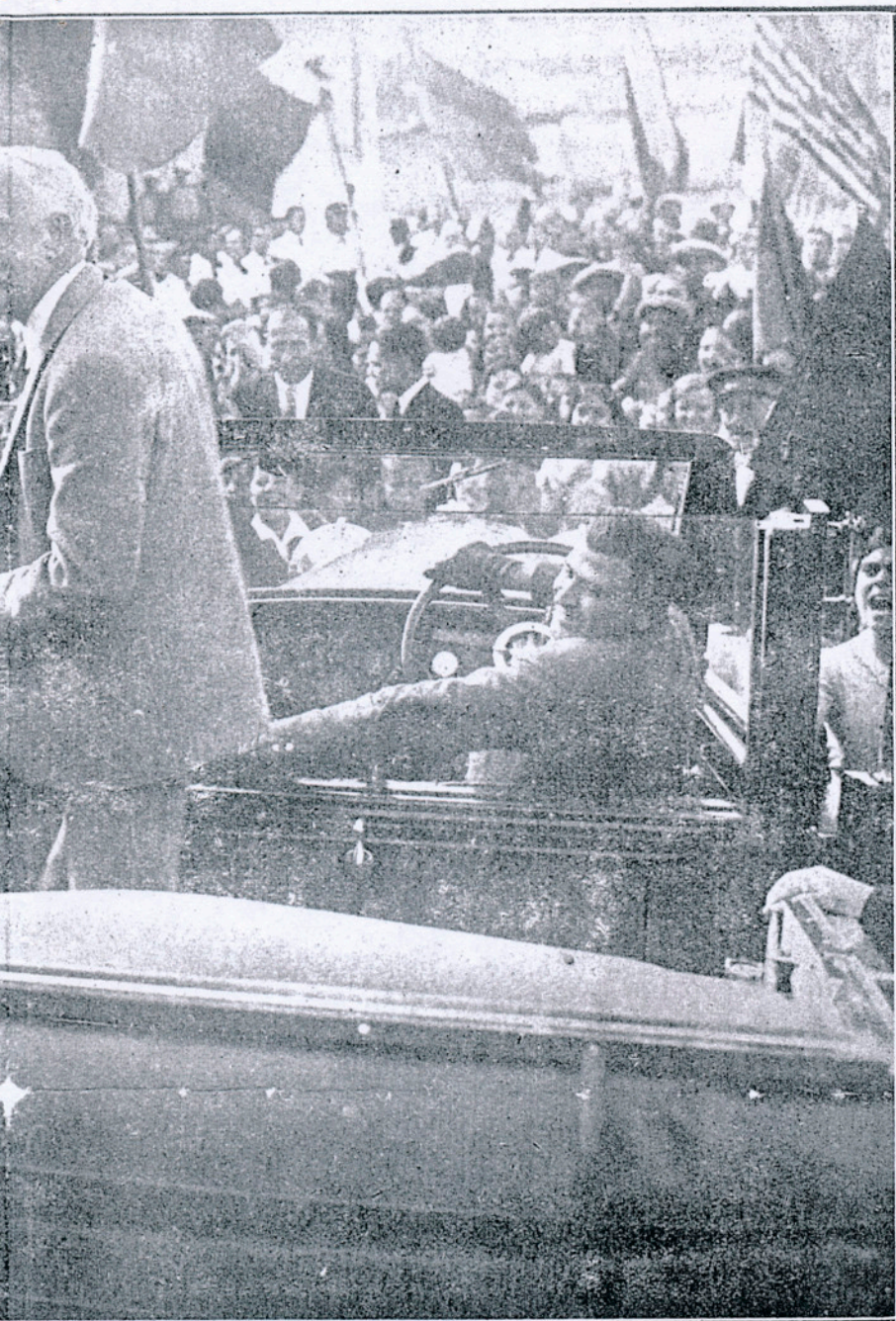

ACÍ TENIU NOSTRE «AVI», EL GRAN PATRICI, EL QUE FOU PRIMER REPUBLICANA SALUDANT AL POBLE DE BELLPUIG EN LA SE

NADAL TRIST!...

Durant el curs de la malaltia de nostre malhaurat President de la Generalitat de Catalunya plens d'angoixa esperavem hores i hores davant els aparells de radi les noves que per mitjà d'aquest eren trameses de l'estat de l'il·lustre traspassat.

El curs de la seva malaltia durà deu dies. Deu dies d'espera... d'incertituds... de dolor... en els que mai nostre pensament s'allunyà de la venerable figura de l'«Avi!». I tot esperant el recobriment de la salut de Macià, vingué Nadal i... en ell la mort de nostre gran patriota! Aquest sí que ha estat un Nadal trist per nosaltres catalans! En ell ha mort l'home que més estimava Catalunya!... En ell ha mort l'home que més havia treballat per a conquerir la llibertat de nostra Pàtria! Anotem aquest dia Catalans! Anotem aquella hora trista, que trista i fatal serà per l'història de nostra terra.

RESIDENT DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA I CAPDILL D'ESQUERRA
A VISITA A NOSTRA VILA EL 26 D'OCTUBRE PROP-PASSAT

Aquest és el mot just què és mereixen els homes de la Lliga de Bellpuig.

Nosaltres trobem natural i digne que tot home educat tingui la ideologia que tingui, és descobreixi davant la mort, però considerem pura farsanteria el que nostres lligaires arboresin la bandera a mig pal en senyal de dol per la mort del que fou en vida President de la Generalitat de Catalunya.

Els homes que en vida no tenien a Macià com ha President, els homes que havien fet burla i escarni de la seva persona i de la seva representació, els homes que en la visita de nostre President a nost a Vila tancaren llurs portes perquè l'aire que respirava Macià, per ells ex-coronel, ex-presidari, ex-patriat, etc., etc., no empestés la seva llar, els homes que en la visita del Borbó fatidic féren un número extraordinari del «Pregoner» per honorar a ell i als demés acompanyants de la dictadura i que en la visita de nostre President no serviren aquelles pàgines sinó per burla i per escarni del gran patrici, no podent ni ells, ni els altres decentment, dignament onejar la bandera a mig pal, ni suspendre els festetjos en senyal de dol. El fer-ho fou pura farsa, pura hipocresia, car al cor d'aquests homes, hi brollava a dolls l'alegria, alegria que no era manifestada al carrer, perquè tenien por de que el poble fes justícia.

Vosaltres que odiaveu la vida i l'obra de Macià, no tenieu, ni teniu dret a res del que aquest home símbol, del que aquest gran patriota creà, edificà. Ni en vida, ni en mort res d'ell és vostre. Es tan sols dels que l'estimaren. Si en vida no fou el vostre President, menys ho ha d'ésser en mort, perquè vosaltres en la vostra intimitat celebraveu aquesta. Ni la seva memòria pot ésser vostra!... Macià és per als *humils*, paraula d'ell que vosaltres en feieumofa, en feieu escarni... Macià és per els explotats que vosaltres sense concieència seguïu explotant... Macià és per els esquerrans, per els homes revolucionaris, per tots aquells que lluiten per noves llibertats... En una paraula, Macià és nostre. Mai serà de vosaltres!

Farsants!... hipòcrites!...

R. TUDELA

Honorem-lo recordant les seves gestes que l'omplenaren de glòria. Honorem-lo recordant aquella data del 20 de maig de 1906 en que Macià s'adherí al moviment catalanista renunciant a la vida militar i posant aquesta al servei de Catalunya.

Honorem-lo recordant l'any 1921 que amarat ja de Catalunya, que comprenent ja a fons el problema de nostra terra agrupava aquella munió de joves entusiastes sota el nom d'*Estat Català*.

Honorem-lo pels seus 7 anys d'exil·li, de persecució, de sofriments...

Honorem-lo com a home rebel per la seva gesta de Prats de Motlló, per haver proclamat la República Catalana... per haver revindicat les nostres llibertats, per la seva vida justa, digna i honorada.

I honorem-lo per damunt de tot, continuant la seva obra, fent-nos dignes d'aquesta Catalunya que ell tan havia estimat.

J. A.

Comentaris de la Premsa al redòs de la mort del President Francesc Macià

la humanitat. El President és mort. En saludar la seva despulla gloriosa, amb tota l'amargura de la vida, si ens dssconsola la idea de perdre el seu cos, ens aferrem a la convicció de conservar la seva exemplaritat i l'obra que deixa iniciada.

Obra de cabdill, d'idealista, de conductor. Obra d'un home que passà per la vida i que deixà rastre del seu pas i llevar fecunda del seu ideal. Heus ací, sobre el túmul, la seva despulla. Ha entrat en el gran silenci del més enllà. Al seu davant l'engoixa tremenda d'aquesta hora voldria escapar del cor a crits. Sabem resistir, que a e'l no li plaïen llàgrimes de debilitat, sinó gestos de fortitut.

Macià es mort. Visca Catalunya!

La Jornada. Macià ha mort! La seva mort ha corregut de cor en cor, de poble en poble i avui tota la terra resta endolada i trista.

La pèrdua del Honorable President Macià és forta, dura irreparable, ho és per a Catalunya, ho és per nostre Partit que el tenia de cap de pare. Respectem la dolor col·lectiva d'aquesta hora i preparem-nos per a fer nos cada dia més dignes d'aquesta Catalunya tant estimada de l'Honorable President de la Generalitat Don Francesc Macià i Llusà.

La Publicitat. El dolor que sent Catalunya per la pèrdua del President Macià és sincerament com partit per nosaltres. Tots els catalans hem perdut fins a mai més un gran català que assolí la unió sentimental de tots els fills de la pàtria.

Mai com ara Macià no se'ns afigura com un home-símbol; visqué noblement i en morir esdevé un immortal.

Que les noves masses adquirides a la sagrada causa, al preu de sacrificis i neguit, i les noves que es vindran continuïnt construïnt, agermanades, una Catalunya cada

cop més gran i més ella mateixa. Amb aquest somni i amb aquesta fe haurà mort felíç Macià, home símbol en vida, patrici exemplar en mort.

L'Opinió. En dir que desapareix d'entre nosaltres un nacionalista republicà d'esquerra elevat pel poble de Catalunya a la primera magistratura, quedarà expressat contundament el nostre dol per la terrible desgràcia. En aquest moment tristíssim de la història de nostra terra, no hi ha en nosaltres altre record que el de les qualitats innegables que integren la personalitat de Francesc Macià i dels serveis que ha prestat a la Pàtria.

Francesc Macià ja no hi és. La seva obra política, com la de tots els capdavanters de masses, resta lliurada a les disputes dels homes. La Història jutjarà amb una fredor que mai no sentirem els que l'hem volgüt en el seu pas per Catalunya. Però en el més pregon de l'ànima de nostre poble quedarà gravada la figura d'aquest cavaller, d'aquest home finíssim i selecte, el cor del qual batejava fortament per tot el signifiqués felicitat i prosperitat per als catalans.

La Veu de Catalunya. Francesc Macià és mort. Es mort el primer President de la Generalitat de Catalunya. N'hi ha prou amb anunciar aquest fet per a copsar-ne tota la importància històrica.

Hi hagué un moment durant la Dictadura que per una sèrie de circumstàncies concurrents que no es del cas analitzar ara, el seu nom podia aparèixer davant del món, el dia de Prats de Motlló, com la consciència civil de Catalunya. L'impuls sentimental d'aquell moment donava al moviment revolucionari que es covaba durant els darrers temps de la Monarquia, el col·locaren en una situació privilegiada en advenir el canvi de règim. La conjunció del seu nom amb la passió revolucio-

nària que enderrocava la Monarquia i instaurava la República li donà en aquells intants una posició protagonista que havia mantingut a través de tots els episodis laterals fins el moment de la seva mort.

Catalunya autònoma plora la desaparició del seu primer President.

L'Esquella de la Torratxa. Fou un símbol. En un moment de la nostra història, Catalunya encarnà en ell el seu ample crit de protesta i el seu desig de trencar amb el passat. Francesc Macià fou l'home que resumí un dia els ideals fecunds del nostre poble.

La Campana de Gràcia. El ferm lluitador que aconseguí la restauració de la Generalitat de Catalunya jau ja sota la terra, sota aquesta terra per la llibertat de la qual es lliurà en cos i ànima. L'home que féu nèixer en el cor dels desvalguts l'esperança d'un esdevenidor menys cruel, he estat vençut per la mort. El sembrador d'ideals ja no'ns menarà més a la victòria. Francesc Macià es mort. Catalunya, plena de dol, experimenta la punyent impressió del dissortat que pert el pare, guia i orientador de les seves accions.

Depositem damunt de la seva tomba una llàgrima sincera. Però fem un vot de seguir les seguir les seves petjades. I estem segurs que aquest serà l'homenatge més valuós que podrem oferir-li.

Per manca d'espai i per estar dedicat el present número a les eleccions municipals del 14, i a la memòria del mai prou plorat President D. Francesc Macià, deixem de publicar en el present número alguns treballs que ens foren tramesos per la seva publicació. Ho farem en el proper número.

Treballadors!!

TU, DONA ASSENYADA DE BELLPUIG...

Un cas insòlit

Amb el fi, de que tots els Treballadors poguessin defensar-se de llurs drets contra el Capitalisme explotador i contra el terratinent opressor, varem una munió de lluitadors abnegats, forjar aquesta arma que tenim tots els explotats; que és el SINDICAT. El Sindicat amparant-se amb la Llei, sempre que aquesta sigui justa i equitativa, lluitarà per la conquesta de les seves reivindicacions econòmiques i morals.

Durant el desenvolupament de la seva novella vida el Sindicat s'ha trobat amb algú conflicte, que encara que no sigui greu, si té la màxima importància per ésser els primers que han desplegat la seva activitat.

El primer conflicte ha estat amb la descarga de la remolatxa. Nosaltres amparant-nos amb la justa Llei de tèrmes municipals, varem demanar que en els treballs empleessin treballadors de la localitat, sempre que amb aquesta n'hi hagués amb atúr forços.

Amb seguretat que el Sindicat hauria guanyat sense molts treballs la seva justa reivindicació, si no hagués estat per l'intervenció del lacai de la burgesia... que ni cal nombrar-lo perquè hom ja el coneix. Aquest ex-treballador que creient-se superior a tots els treballadors vol tildar-se de Capitalista, sense donar-se compte que no és res més que un ninot de la Companyia explotadora, que a de treballar per alimentar-se, amb l'única diferència de la seva vanitat i egoisme per a arribar a ésser un «Senyor» l'ha fet més miserable que els demés.

Aquest és el primer conflicte en que s'ha trobat el Sindicat i que nosaltres el denunciem a l'opinió pública perquè aquesta el jutji i sàpigui amb qui se les au.

El Treballador del camp no deu dubtar d'ingressar dintre el Sindicat perquè aquest el defensarà de totes les iniústícies i abusos

Si ets catòlica ves a missa... Acata la veu de la teva consciència. Escolta al Sacerdot, quant aquest et parli de coses enlairades. Escolta quant et parli del Cel i de la teva salvació eterna... Però per aquesta religiositat que tens, i que la respectem, quant el Sacerdot et parli d'anar a votar, quant et digui que la República va contra Déu, pensa que aquell home, es disfressat de dimoni i vol tentar la teva consciència immaculada. Pensa que Jesucrist digué que el seu Regne era del altre món. Pensa que la major part de Sacerdots, (falsaris) voldrien regnar en aquest.. No odies mai, amb aquell que no pensa com tú. La teva religió te d'ésser tan respectada per tu mateix... que has de guarir-la amb modèstia dins de la teva consciència... Pensa que molts que fan ostentació de SANTOS, en la vida real són veritables dimonis... Pensa que sota la capa del catolicisme, s'amaga molts cops usurers, lladres i criminals. Aquests són els veritables enemics del catolicisme, ja que estan dintre d'ells, fan amb les seves pràctiques, les seves doctrines. La virtut del veritable catòlic està en practicar l'adagi: «Que no s'enteri la mà dreita del que faci la mà esquerra.»

que es cometin contra ell, com són la mitjença, el pagar treballs inferiors a 6 pessetes i els contractes abusius com són l'arrendament pagan quantitats de 30 pessetes i més per 100.

Obra amb conseqüència el Sindicat llança la consigna per a portar-se a cap aquest proper any, puix que ja s'ha portat a cap en algunes organitzacions com són la dels Rabassaires.

ELS QUE TINGUIN LES TERRES A MITJES PAGAR LES 3/4 PARTS.

ELS QUE HO TINGUIN A ARRENDAMENT DEL 5% DEL VALOR REGISTRAT PER LA FINCA.

ELS TREBALLADORS MANUALS PER EL SÓU MINIM DE 6 PESSETES, 8 HORES.

OBRERS!! Per l'inmediata conquesta d'aquestes millores, ingresseu al Sindicat, baluart de tots els explotats.

Endavant per la conquesta d'aquesta reivindicació!!

LA JUNTA.

UN ASSASSI, QUE BUSCA VOTS ENTRE LES SEVES VICTIMES

Sols a Bellpuig, Vila, extremadament pacífica podia passar, un cas d'aquesta envergadura... Sols a Bellpuig, on els homes treballadors són excessivament bons, podia consentir-se aquest cas, que hom pensà que sols podia passar en terres de Mèxic o Paraguai...

Es el d'un industrial, que per no gastar-se vint pessetes en canviar una corretja d'un motor, ha consentit la mort d'un pobre obrer, víctima del seu deure, i de la seva bondat...

Tant l'encarregat del treball, com els obrers, en diferents vegades advertiren a l'«amo», el perill que corria l'obrer, al treballar en una màquina de tals condicions. Varen advertir-li més d'un cop, que això ocasionaria alguna víctima... Contestant ell, que abans de comprar una corretja nova, pararia la fàbrica. I la desgràcia (tal i com estava previst) esdevingué. I ell amb cent pessetes, de moment ha pagat el mal fet a una família de honrats treballadors...

...I com si tal cosa, el dia de les eleccions busca «vots» per el seu profit, esperant que d'aquesta manera, escaparà a l'acció de la Justícia, ASSASSI!... A la presó hi ha gent tancada per un grapat d'anys, que no han fet el mal que tú has ocasionat per estalviar-te vint malaïdes pessetes.. ASSASSI!... L'hora de la justícia no tardarà en arribar, i per cada pesseta que has robat al treballador, tindràs mil anys de remordimenta dintre la teva consciència.

Els cacics de Bellpuig, afiliats a la «Unió de Dretes de la Vila», han declarat el pacte de la fam, a tots els obrers que votin la Candidatura Republicana de la Vila. Ells han de saber, però que si els obrers volien, els Cacics no menjarien, ja que tots viuen a l'esquena del treballador.

Correligionaris!!

Davant de la propera lluita electoral tots els republicans, els anticlericals i tots aquells homes que estimem la llibertat, hem de lluitar en un front únic per fer impossible el retorn dels cavernícols que amb la seva nefasta i reaccionaria administració, tenien sotmès al poble i els seus interessos, al favoritisme, al clericalisme, perseguidor de l'instrucció i de la ciència.

¡Anim Republicans de Bellpuig! A la lluita més fermes que mai. Ja sabem que el camí a seguir es plé de punxes i que al mateix durant la nostra creuada quedaran malmesos nostres peus i nostres cosos. Que en la nostra caminada els *gosos falders* ens mossegaran les nostres honres i que molts potser hi deixarem la vida... No us espaordiu per això... Endavant, endavant sempre! que la nostra «victoria» és al terme de la etapa representada per la Llibertat, la Igualtat, la Justícia i la Fraternalitat.

Companys endavant quo la redempció de la humanitat que treballa, es tasca dels valerosos corsaris de la Llibertat.

¡Fora les cadenes!

Visca la redempció humana!

UN ATEU.

Ciudadà:

abans de votar, pensa qui et prenia els cabals de Câ-la Vila, i qui eren aquells que consentien et robessin el teu patrimoni Comunal... Tots els veuràs enredolits, fent un front contra la gent honrada... Enpren sols la difamació i la mentida... i es diuen la "gent de la veritat i del seny ordenador..."

A Diós rogando y con el mazo dando...

El nostre volgut amic En Modest Majordóm ha comprat un troç de terra de l'hort del senyor Bosc (Cavet), on hi ha una font des de temps immemorial de l'aigua que va dins del convent.

L'extrany del cas és que al anar a pendrer possessió de la mateixa, s'ha trobat amb la desagradable sorpresa, de que per uns desconeguts (?) havia estat desviada l'aigua de la font esmentada, cap dins l'hort dels FRARES PAULS.

Com hom ignora qui ha estat el que ha robat l'aigua, el senyor Majordóm ha refet les obres precises per que la mateixa torni al antic lloc.

Es diu que els autors de dita substrucció han estat uns *frases* (?).

A darrera hora ens assabenten que ha prés cartes en dit assumpte els benemèrits ciutadans de la Vila, *En Ximet el Monàrquic*, i l'Excel·lentíssim Princep de Torregrossa,

Seguim amb interès aquest afer per assabentar-nos de la moralitat de certes persones.

OBRER:

Quan siguis a la feina, fes-te digne d'ella. Dóna el màxim rendiment en el treball, però exigeix les màximes garanties en el teu salari, i en el teu pervindre. i algú vol coaccionar la teva consciència, en dia de eleccions, pensa que un vot a favor de la dreta, es una martellada que enrunarà la teva honrada llar. Pensa que el nome que es ven el vot.. es ven l'honra de la seva muller i de llurs fills i el pa de la família.

"Lo Pregoner" no'n té prou en difamar que és convirteix en copiador de difamacions

En nostre núm. 16 de setembre prop passat advertiem als senyors del «Pregoner» que no valia a badar, ja que nosaltres opinavem que l'haver copiat aquell solt mal intencionat referent al sou del senyor Albornoze en el càrrec de President del Tribunal de Garantias Constitucionals podia ésser una *badada* però ara comprenem que no fou així sinó que fou fet amb tota aquella mala sang que aquesta gent de sotana acostuma a fer les coses. Ens ho demostra això la publicació d'aquella carta de «L'Opinió», adreçada al malhaurat Francesc Macià en referència al cas Viriat Milanés, quin cas ja sap tothom que el referit Milanés escrigué a la seva mare manifestant-li que ni era mort i ni que res tenia que veure els *escamots* amb la seva absència ja que aquesta no era la guda altra cosa que al pistolisme de F. A. I. que te a sou la Lliga.

L'autògraf d'aquesta carta la publicaren diferents periòdics senyors de «El Pregoner».

El mínim que poder tenir els homes, es decència política i vergonya.

Els cacics:

Els de Bellpuig, afiliats a l'UNIO DE DRETES DE LA VILA, han declarat el pacte de la fam, a tots els obrers que votin la candidatura Republicana.

Els han de saber, però, que si els obrers volien, els Cacics no menjarien, ja que tots viuen a l'esquena dels honrats treballadors...

¡Treballadors, alerta ...!!!